

SV

SV

SV

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 16.3.2011
KOM(2011) 125 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

**Åtgärder för att undanröja osäkerheten kring frågor rörande internationella pars
förmögenhetsförhållanden**

{KOM(2011) 126 slutlig}
{KOM(2011) 127 slutlig}
{SEK(2011) 327 slutlig}
{SEK(2011) 328 slutlig}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

Åtgärder för att undanröja osäkerheten kring frågor rörande internationella pars förmögenhetsförhållanden

1. INLEDNING

Det främsta målet med att skapa ett europeiskt rättsligt område är att erbjuda EU-medborgarna rättssäkerhet och en förbättrad tillgång till rättslig prövning när de stöter på problem i gränsöverskridande situationer. EU har antagit en rad instrument för detta ändamål.

Som framgår av 2010 års rapport om unionsmedborgarskapet, som lades fram av kommissionen den 27 oktober 2010¹, kvarstår trots allt många hinder, vilket försämrar möjligheterna att dra full nytta av de rättigheter som är förbundna med EU-medborgarskapet, särskilt rätten till fri rörlighet. Till de hinder som kommissionen har konstaterat hör den osäkerhet som råder om förmögenhetsförhållandena för internationella par som bildas exempelvis av personer som är medborgare i olika medlemsstater eller som bor i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten.

Av omkring 122 miljoner äktenskap i unionen, har cirka 16 miljoner (13 %) en sådan gränsöverskridande dimension. Av de 2,4 miljoner par som ingick äktenskap i EU under 2007 hörde 300 000 till denna kategori, liksom 140 000 (13 %) av de totalt 1 040 000 par som skilde sig i EU samma år. Dessutom upplöstes 8 500 internationella registrerade partnerskap genom separation, samtidigt som 1 266 upphörde genom att en av parterna avled.

På grund av skillnaderna mellan de olika nationella rättssystemen, ställs internationella par ofta inför oväntade och ibland obehagliga problem i samband med förvaltningen av sin egendom.

När ett äktenskap, samboförhållande etc. upplöses till följd av äktenskapsskillnad eller separation eller på grund av att en av parterna avlider, ställs paret eller den överlevande inför en rad praktiska problem, i synnerhet med anknytning till fördelningen av den egendom som har förvärvats under samlevnaden. Detta kan illustreras med följande exempel:

Ett grekiskt-ungerskt par gifter sig i Grekland, där de bor tillsammans i tre år. Därefter beslutar de sig för att flytta till Ungern. Efter tre år i Ungern upplöses äktenskapet. Enligt den tillämpliga grekiska lagvalsregeln ska makarnas egendom fördelas i enlighet med grekisk lag (där anknytningsfaktorn är makarnas gemensamma hemvist vid tidpunkten för äktenskapets ingående). Enligt den tillämpliga ungerska lagvalsregeln ska fördelningen av makarnas egendom ske i enlighet med ungersk lag (anknytningsfaktorn är i detta fall makarnas gemensamma hemvist vid tidpunkten för äktenskapsskillnaden).

¹ Rapport om EU-medborgarskapet 2010: att undanröja hindren för EU-medborgarnas möjligheter att utöva sina rättigheter, KOM(2010) 603.

Hur ska man i detta läge fastställa vilket lands domstolar som är behöriga? Paret har varit bosatt i Grekland, men också i Ungern. Ska fördelningen av makarnas egendom prövas av de grekiska eller de ungerska domstolarna?

Om den ungerske maken i detta exempel helst ser att ungersk lag tillämpas, eftersom det skulle gynna hans sak, kan denne vidta åtgärder för att snabbt väcka talan vid den behöriga ungerska domstolen. Man kan då tala om en "kapplöpning till domstol". Enligt gällande bestämmelser kan således den av makarna som är bättre informerad inleda ett förfarande och därigenom försvaga den andra makens ställning.

De nu gällande bestämmelserna om internationella pars förmögenhetsförhållanden ger inga möjligheter att förhindra att denna situation uppstår och erbjuder inte den rättssäkerhet som krävs i samband med förvaltning och fördelning av makars egendom.

2. RÄTTSLIG RAM

EU är i färd med att utveckla en politik som syftar till att underlätta för EU-medborgare, särskilt internationella par, som hamnar i situationer med en gränsöverskridande dimension.

Därför har en rad olika internationellt privaträttsliga instrument antagits på familjerättsens område, bland annat "Bryssel IIa-förordningen" av den 27 november 2003² och "Rom III-förordningen", som antogs den 20 december 2010³.

När ett internationellt par beslutar sig för att skilja sig eller separera, innebär Bryssel IIa-förordningens bestämmelser att makarna, samborna etc. en möjlighet att ta reda på vilken domstol som är behörig att pröva målet samt hur domstolens dom kan cirkulera från en medlemsstat till en annan och erkännas och verkställas i en annan medlemsstat än domstolslandet.

Rom III-förordningen syftar till att komplettera vissa bestämmelser genom att ge makarna möjlighet att välja vilken lag som ska vara tillämplig på deras äktenskapsskillnad. Denna förordning är resultatet av ett förstärkt samarbete⁴ kring frågan om vilken lag som ska vara tillämplig i mål om äktenskapsskillnad. Det är för övrigt första gången som ett sådant förstärkt samarbete har prövats på EU-nivå.

Ovannämnda instrument ger ökad rättssäkerhet, förutsebarhet och flexibilitet för makar i samband med äktenskaps- och hemskillnadsförfaranden. De gör det också möjligt att fastställa tillämplig lag och behörig domstol på grundval av objektiva kriterier.

Det finns dock ingen bestämmelse i dessa instrument som reglerar frågor av internationellt privaträttslig natur med anknytning till internationella pars förmögenhetsförhållanden.

² Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, EUT L 338, 23.12.2003.

³ Rådets förordning (EU) nr 1259/2010 av den 20 december 2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, EUT L 343, 29.12.2010, s. 10.

⁴ 14 medlemsstater deltar i detta förstärkta samarbete: Belgien, Bulgarien, Frankrike, Italien, Lettland, Luxemburg, Malta, Portugal, Rumänien, Slovenien, Spanien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Detsamma gäller för det förslag till förordning om arv som håller på att förhandlas⁵. Syftet med det förslaget är att göra det möjligt för EU-medborgare med hemvist i EU att ordna upp sina arvsrättsliga förhållanden i förväg och att garantera en effektiv bevakning av rättigheter för arvingar, testamentstagare, övriga anhöriga samt fordringsägare i dödsboet. Frågor om ett de förmögenhetsrättsliga aspekterna av äktenskap eller registrerade partnerskap omfattas dock inte.

3. FÖRMÖGENHETSRÄTTSLIGA ASPEKTER: SKÄLEN FÖR ATT VIDTA ÅTGÄRDER NU

I Stockholmsprogrammet – ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd⁶, förespråkade rådet att systemet med ömsesidigt erkännande skulle utsträckas till att omfatta områden som är av stor betydelse för EU-medborgarna i deras dagliga liv. Frågor som rör makars förmögenhetsförhållanden och de förmögenhetsrättsliga verkningarna av att par separerar hör uttryckligen till dessa områden⁷.

Vidare har Europaparlamentet⁸ uttalat sig till förmån för ett kommissionsinitiativ rörande makars förmögenhetsförhållanden. Samtidigt betonades dock att prioriteringarna på det civilrättsliga området först och främst måste syfta till att tillgodose enskilda medborgares och företags behov och till att förenkla rättsmaskineriet och skapa enklare, tydligare och tillgängligare förfaranden.

Redan i juli 2006 offentliggjorde kommissionen en grönbok om lagval i frågor om makars förmögenhetsförhållanden⁹, som även tar upp domstols behörighet och ömsesidigt erkännande. Grönboken låg till grund för ett omfattande offentligt samråd, vars resultat bekräftade behovet av EU-lagstiftning som tar upp såväl makars förmögenhetsförhållanden som de förmögenhetsrättsliga verkningarna av registrerade partnerskap.

Kommissionen anser att tiden nu är mogen att komplettera den befintliga rättsliga ramen med bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap, som en åtgärd för att svara upp mot medborgarnas förväntningar. Därför har kommissionen, i enlighet med åtagandena i 2010 års rapport om EU-medborgarskapet, lagt fram förslag som syftar till att ge konkreta lösningar på de problem som drabbar internationella par på de berörda områdena.

⁵ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar och officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg, KOM(2009) 154.

⁶ EUT C 115, 4.5.2010.

⁷ Dessa frågor togs upp redan 1998 i handlingsplanen från Wien, EGT C 19, 23.1.1999, samt, två år senare, i åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, EGT C 12, 15.1.2001.

⁸ Europaparlamentets resolution av den 25 november 2009 om kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i allmänhetens tjänst – Stockholmsprogrammet, och Europaparlamentets resolution av den 23 november 2010 om civilrättsliga, handelsrättsliga, familjerättsliga och internationella privaträttsliga aspekter av handlingsplanen för att genomföra Stockholmsprogrammet.

⁹ KOM(2006) 400, Grönbok om lagval i frågor om makars förmögenhetsförhållanden, särskilt när det gäller domstols behörighet och ömsesidigt erkännande (SEK(2006) 952).

4. EN INTERNATIONELLT PRIVATRÄTTSLIG LÖSNING SOM ÄR UTFORMAD EFTER MEDBORGARNAS BEHOV

Förvaltningen av makars tillgångar under äktenskapet och i samband äktenskapsskillnad regleras av medlemsstaterna inhemska lagstiftning.

Den materiella lagstiftningen om makars förmögenhetsförhållanden varierar från en medlemsstat till en annan, även om flertalet medlemsstater gör åtskillnad mellan å ena sidan de bestämmelser som enligt lag ska tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden (den lagstadgade förmögenhetsordningen), å andra sidan den lag som enligt avtal ska tillämpas på dessa förhållanden (den avtalsreglerade förmögenhetsordningen). Den lagstadgade förmögenhetsordningen är den lag som ska tillämpas om makarna inte väljer något annat. I de fall makarna har gjort ett uttryckligt val kan man tala om en avtalsreglerad förmögenhetsordning.

Frågan huruvida egendom som ägs eller förvärvats av makarna betraktas som gemensam eller inte avgörs med stöd av tillämpliga regler om förmögenhetsordningen mellan makar. I ett system där makar har egendomsgemenskap, blir en del av eller hela den egendom som förvärvats av den ena maken gemensam och tillhör därmed båda makarna. I ett system med egendomsskillnad mellan makarna förblir motsvarande egendom de enskilda makarnas. Dessa allmänna principer genomförs på olika sätt i medlemsstaternas rättssystem.

Med registrerat partnerskap avses en gemenskap mellan två personer som lever tillsammans som ett par, och som har låtit registrera sitt förhållande vid den ansvariga myndigheten i den stat där de har hemvist. Det rör sig om en relativt ny institution, som hittills har lagstadgats i fjorton medlemsstater¹⁰. På samma sätt som ett äktenskap har det registrerade partnerskapet effekter på parternas förmögenhetsförhållanden. Dessa effekter regleras av nationell rätt. Skillnaderna mellan de nationella rättssystemen är här än mer markerade än när det gäller makars förmögenhetsförhållanden.

Liksom är fallet när det gäller den materiella rätten finns det stora skillnader mellan de enskilda medlemsstaternas internationellt privaträttsliga bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden. Denna situation medför att rättssäkerheten är otillfredsställande för par som har beslutat sig för att utnyttja sin rätt till fri rörlighet.

Med hänsyn till dessa skillnader finns det tre alternativa lösningar som EU kan använda sig av för att ge medborgarna all den rättssäkerhet som kan krävas:

- Ett alternativ, som redan prövats i praktiken, är att låta medlemsstaterna själva lösa problemen inom ramen för bilaterala avtal. Avtalet mellan Frankrike och Tyskland från februari 2010¹¹ är ett exempel på en sådan lösning. Men även om sådana avtal skulle vara öppna för anslutning av andra medlemsstater (som är fallet med avtalet mellan Frankrike och Tyskland), kan de inte överbrygga alla praktiska problem som uppstår, och därför inte heller erbjuda en fullvärdig lösning på EU-nivå.

¹⁰ Belgien, Danmark, Tyskland, Finland, Frankrike, Ungern, Luxemburg, Österrike, Nederländerna, Tjeckien, Förenade kungariket, Slovenien och Sverige.

¹¹ Bilateralt avtal mellan Tyskland och Frankrike om inrättande av frivillig ordning med avseende på förmögenhetsförhållanden mellan makar och fördelning av egendom som förvärvats under äktenskapet, undertecknat i februari 2010.

- En andra möjlighet är att harmonisera den materiella lagstiftningen om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden. En sådan utväg är dock utesluten, eftersom unionen enligt fördragen saknar behörighet på dessa områden. Avsaknaden av behörighet gäller även de samlevnadsformer som är upphov till dessa förmögenhetsförhållanden, nämligen äktenskapet och det registrerade partnerskapet.
- En tredje lösning, som faktiskt är möjlig enligt fördragen, består i att på EU-nivå anta internationellt privaträttsliga regler om de förmögenhetsrättsliga verkningarna av äktenskap och registrerade partnerskap.

Mot bakgrund av detta och i enlighet med vad som meddelades i kommissionens handlingsplan av den 20 april 2010 för Stockholmsprogrammets genomförande¹² föreslår kommissionen följande åtgärder:

- Ett förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden.
- Ett förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

Även om båda förslagen är mycket lika till struktur och innehåll, anser kommissionen att det är lättare att ta hänsyn till de olika samlevnadsformernas särskilda egenskaper med två separata rättsakter än men en enda rättsakt som omfattar både äktenskap och registrerat partnerskap. I själva verket betraktas äktenskap och partnerskap som två skilda rättsliga institutioner i EU. Äktenskapet är sedan lång tid tillbaka en officiellt etablerad samlevnadsform, som finns i alla EU:s 27 medlemsstater, medan registrerat partnerskap är ett nyare fenomen som hittills endast har införts i 14 medlemsstater (se ovan). Av den anledningen måste de juridiska lösningar som föreslås med avseende på dessa samlevnadsformer ofrånkomligen skilja sig åt på vissa punkter.

Enligt flera medlemsstaters lagstiftning kan både personer av samma kön och personer av olika kön ingå såväl äktenskap som registrerat partnerskap, varför båda förslagen till förordningar helt könsneutrala¹³. Förslagets gemensamma syfte är att tillhandahålla en klar juridisk lösning på de problem som möter internationella par på det berörda området. Valet att lägga fram två olika förslag innebär att de bestämmelser som ska tillämpas på respektive samlevnadsform blir tydligare och mer lättbegripliga för berörda medborgare och yrkesgrupper.

Med hänsyn till de nära kopplingarna mellan de båda förslagen läggs de fram parallellt, i form av ett paket, för att understryka kommissionens beslutsamhet att underlätta vardagen för internationella par, oavsett om de har ingått äktenskap eller registrerat partnerskap. Kommissionen uppmanar rådet att följa denna samlade strategi.

¹² KOM(2010) 171 slutlig.

¹³ Ett äktenskap mellan personer av samma kön som ingåtts i enlighet med portugisisk lag kommer enligt förslaget om makars förmögenhetsförhållanden att behandlas på samma sätt som ett äktenskap mellan personer av olika kön. I Frankrike kan partnerskap ingås såväl av personer av olika kön som av personer av samma kön. Båda formerna omfattas av förslaget om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

Förslagen är neutrala i skattehänseende och kommer inte att innebära några ändringar av medlemsstaternas skattelagstiftning.

5. RESPEKT FÖR DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA

I enlighet med strategin för Europeiska unionens konkreta tillämpning av stadgan om de grundläggande rättigheterna¹⁴ har kommissionen kontrollerat att förslagen respekterar rättigheterna i stadgan.

De påverkar inte rätten till respekt för privatlivet och familjelivet eller rätten att ingå äktenskap och bilda familj enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av dessa rättigheter (se artikel 7 respektive artikel 9 i stadgan om de grundläggande rättigheterna).

Rätten till egendom, som tas upp i artikel 17 i stadgan, förstärks. Den ökade förutsebarheten när det gäller vilken lag som ska vara tillämplig på ett pars samlade egendom kommer att göra det möjligt för makar och partner att utnyttja sin rätt till egendom på ett mer effektivt sätt.

Kommissionen har också sett till att hänsyn tas till artikel 21, som föreskriver ett förbud mot diskriminering, och för detta ändamål kontrollerat att båda texterna är könsneutralt utformade. Det görs heller ingen åtskillnad med avseende på sexuell läggning.

Slutligen ger de föreslagna bestämmelserna en bättre tillgång till rättslig prövning i EU för EU-medborgare, i synnerhet för äkta makar och personer som ingått registrerat partnerskap. De underlättar dessutom genomförandet av artikel 47 i stadgan om de grundläggande rättigheterna, som garanterar rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol. Införandet av objektiva kriterier för att fastställa behörig domstol minskar risken för att parterna inleder parallella förfaranden och att en mer aktiv part skyndar sig att väcka talan vid den för henne eller honom mest förmånliga domstolen ("kapplöpning till domstol").

6. FÖRSLAGENS INNEHÅLL

Kommissionens förslag syftar till att besvara följande frågor:

- Vilken domstol är behörig med avseende på fördelningen av makars eller registrerade partners gemensamma egendom?
- Vilken lag är tillämplig med avseende på denna fördelning?
- Kan avgöranden som meddelas av domstol eller annan behörig myndighet på ett enkelt sätt erkännas och verkställas i en annan medlemsstat?

6.1. Fastställande av behörig domstol: centralisering av förfarandena och förenlighet med det befintliga regelverket

Förslagen till förordningar fastställer vilken domstol som är behörig med avseende på fördelningen av makars eller registrerade partners gemensamma egendom. Kommissionen föreslår att de olika förfarandena (äktenskapsskillnad, separation/hemskillnad och förfaranden för att avveckla förmögenhetsförhållandena) ska samlas hos en enda domstol.

¹⁴ Kommissionens meddelande, KOM(2010) 573, 19.10.2010.

Vidare eftersträvas överensstämmelse med redan gällande eller föreslagna bestämmelser om domstols behörighet i andra EU-rättsakter.

När det gäller förfaranden för äktenskapsskillnad eller separation, kommer de domstolar som enligt Bryssel IIa-förordningen är behöriga att döma i sådana mål att få sin behörighet utvidgad till att omfatta den fördelning av egendom som aktualiseras genom äktenskapsskillnaden eller separationen.

På samma sätt gäller vid en av makarnas eller parternas frånfälle att den domstol som är behörig i arvsmalet¹⁵ får sin behörighet utvidgad till att omfatta frågor med anknytning till makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

Denna centralisering av handläggningen till en enda domstol kommer att ge betydligt lägre kostnader, med besparingar på omkring 2 000–3 000 euro per förfarande. Den kommer också innebära att medborgarna inte längre riskerar att behöva vända sig till flera olika domstolar beroende på vilka frågor som ska behandlas, till exempel arvskifte eller fördelning av egendom vid upplösning av ett registrerat partnerskap till följd av den ena parterns frånfälle.

6.2. Fastställande av tillämplig lag: makar ges en valmöjlighet

Äktenskap och registrerat partnerskap uppvisar vissa skillnader som påkallar olika lösningar för de båda samlevnadsformerna.

Makar ges en möjlighet att välja tillämplig lag. Valmöjligheten är dock begränsad, för att hindra att makarna väljer en lag som deras äktenskap saknar anknytning till. Den valda lagen kan vara lagen i det land där makarna har hemvist eller lagen i det land där makarna är medborgare. För de fall där makarna inte gör något val av tillämplig lag omfattar förslaget en förteckning över anknytningsfaktorer med vars hjälp den tillämpliga lagen kan fastställas.

Dessa lösningar kommer att göra det möjligt att ta hänsyn till medborgarnas rörlighet och att respektera makarnas partsautonomi, samtidigt som båda makarna garanteras rättssäkerhet. Om makarna flyttar från en medlemsstat till en annan, och därigenom byter hemvist, kan de till exempel utan problem bestämma att en annan lag ska vara tillämplig på deras förmögenhetsförhållanden. Denna lösning har också använts i den nyligen antagna Rom III-förordningen om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad, som nämns ovan.

En motsvarande autonomi föreslås inte för registrerade partner. Vilken lag som ska tillämpas med avseende på de förmögenhetsrättsliga verkningarna av registrerade partnerskap framgår mycket klart av förslaget. Det är fråga om lagen i det land där partnerskapet registrerades. Eftersom registrerat partnerskap inte erkänns i alla EU-medlemsstater och eftersom de relevanta bestämmelserna uppvisar stora skillnader i de medlemsstater som har infört denna institution i sitt rättssystem, hänvisar förslaget till lagen i registreringslandet.

Denna regel har dock den fördelen att den gör det lättare att förutse vilken lag som ska tillämpas när ett par har ingått registrerat partnerskap och att beräkna de möjliga förmögenhetsrättsliga verkningarna vid en eventuell separation.

¹⁵ Enligt det framtida instrument för som är under förhandling.

Kommissionen kommer att informera allmänheten om nationell lagstiftning och nationella förfaranden rörande såväl makars förmögenhetsförhållanden som förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap. Detta kommer att ske på lämpligt sätt, bland annat genom Europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område. Motsvarande åtgärder kommer att vidtas för att upplysa om de nationella bestämmelser som reglerar rättsverkan av makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsförhållanden mellan registrerade partner i förhållande till tredje man.

6.3. Snabba erkännanden och snabb verkställighet av avgöranden i EU

De föreslagna bestämmelserna om erkännande och verkställighet av domar och handlingar liknar dem som lades fram i förslaget till förordning om arv¹⁶. Dessa är i sin tur anpassade till de befintliga bestämmelserna om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område¹⁷.

Bestämmelserna syftar till att garantera fri rörlighet för domar inom EU och en effektiv verkställighet av dessa. Som läget är nu tillämpar varje medlemsstat sina egna nationella bestämmelser om erkännande och verkställighet av domar som meddelas på detta område.

De förslag som behandlas här är ett första steg på vägen för att skapa en reglering på EU-nivå när det gäller internationella pars förmögenhetsförhållanden. De frågor som berörs hör till familjerätten. Enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt måste åtgärder på familjerättens område antas med enhällighet i rådet. Kommissionen ansåg därför att kontrollen av domar på detta område också i fortsättningen borde äga rum i den medlemsstat där erkännande och verkställighet begärs. Domar som meddelats i en medlemsstat erkänns således enligt ett så kallat exekvaturförfarande vid domstolarna i den medlemsstat där verkställighet begärs. Förfarandet kan kort sammanfattas som en formell kontroll av den dokumentation som den sökande parten lägger fram, ett system som redan tillämpas på det privaträttsliga området.

Dessa nya bestämmelser innebär en avsevärd utveckling jämfört med dagens situation. För närvarande tillämpar varje medlemsstat sina egna förfarandebestämmelser och åberopar sina egna motiv för att vägra verkställighet av utländska domar, vilket kraftigt hämmar rörligheten för domar på detta område.

I ett längre perspektiv kommer kommissionen, efter en utvärdering av hur de föreslagna åtgärderna och motsvarande bestämmelser i den ovannämnda Bryssel IIa-förordningen har genomförts, att undersöka om det skulle vara möjligt att införa ett enklare och mer automatiskt förfarande.

¹⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar och officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg, KOM(2009)154 slutlig.

¹⁷ Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, EGT L 12, 16.1.2001, s. 1. Ett förslag till omarbetning av Bryssel I-förordningen antogs den 14 december 2010, KOM(2010) 748 slutlig.

7. SLUTSATSER

De två förordningar som föreslås av kommissionen syftar till att underlätta för medborgarna i ofta svåra skeden av deras liv. De ligger således i linje med kommissionens åtaganden i rapporten om EU-medborgarskapet.

Förslagen innebär en större rättssäkerhet för internationella par, oavsett om de är gifta eller har ingått registrerat partnerskap. Med de nya bestämmelserna blir det möjligt att fastställa vilken lag som ska tillämpas på fördelningen av egendom och vilken domstol som är behörig. Den fria rörligheten för domar kommer också att säkerställas genom ett system för automatiskt erkännande i hela EU och verkställighet kommer att ske i enlighet med ett enhetligt, förenklat förfarande.

De två förslagen, som utarbetats med hänsyn till det redan befintliga regelverket och nya bestämmelser som håller på att förhandlas, kompletterar således den befintliga rättsliga ramen och säkerställer den överensstämmelse som krävs med hänsyn till det civilrättsliga samarbetet, särskilt på familjerättens område. I likhet med övriga åtgärder som har vidtagits på detta område, påverkar förslagen inte medlemsstaternas materiella lagstiftning om makars förmögenhetsförhållanden och förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap. I enlighet med fördragen ingår den materiella rätten även i fortsättningen i medlemsstaternas behörighet.